

Globalny kryzys finansowy: potrzeba nowych regulacji dla sektora finansowego?

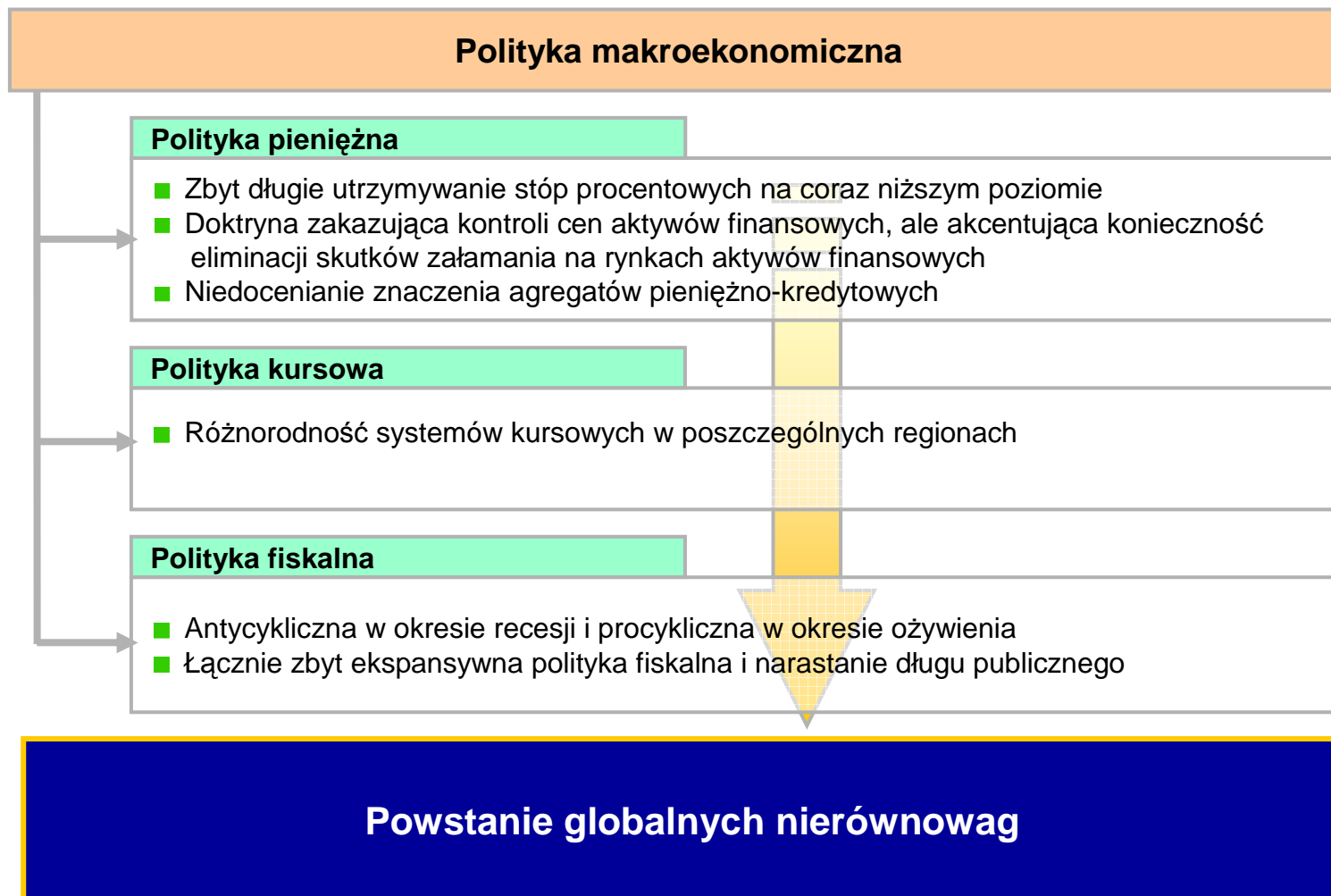
**Jerzy Pruski
prezes Zarządu BFG**

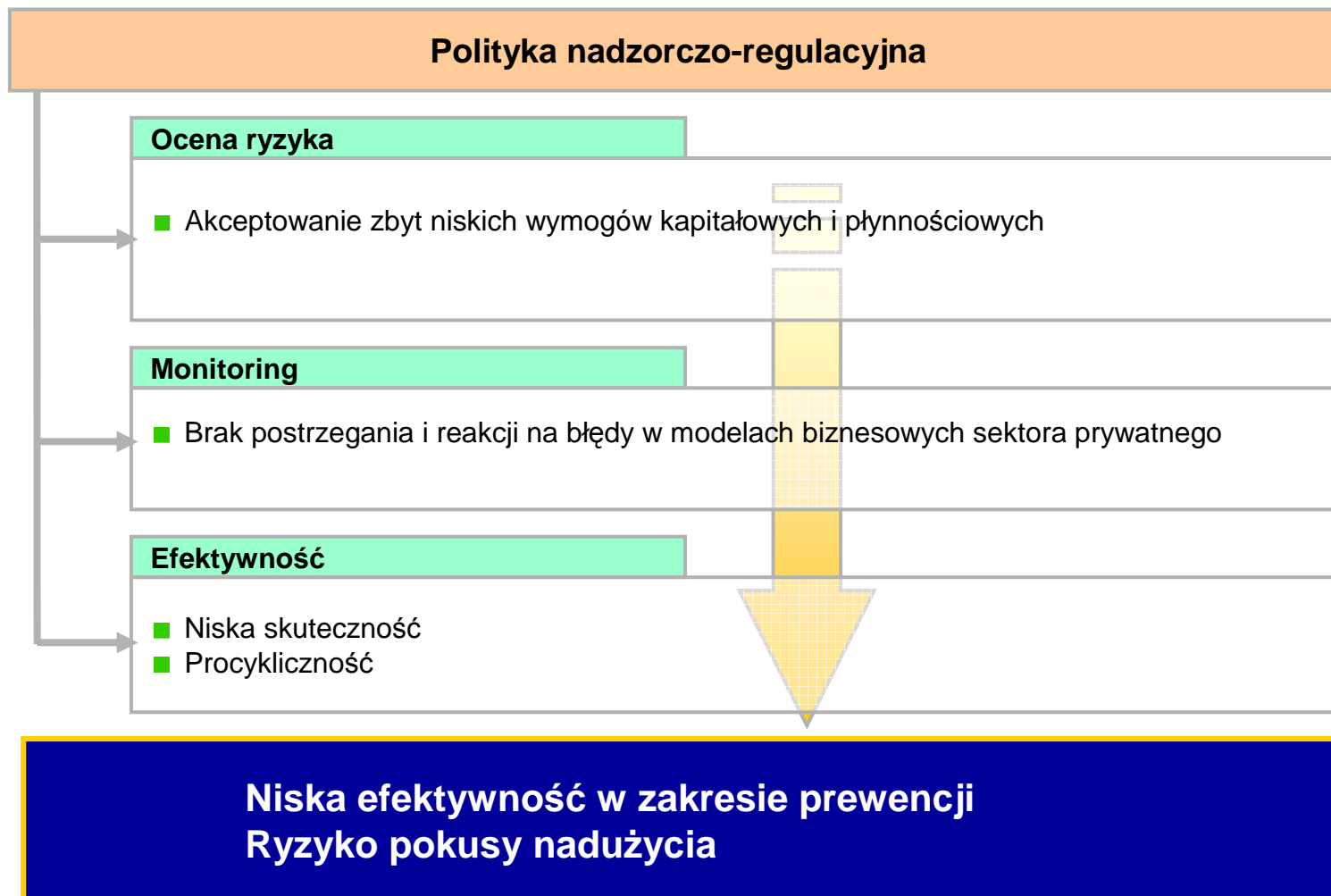
109 seminarium BRE-CASE
Warszawa, 6 maja 2010

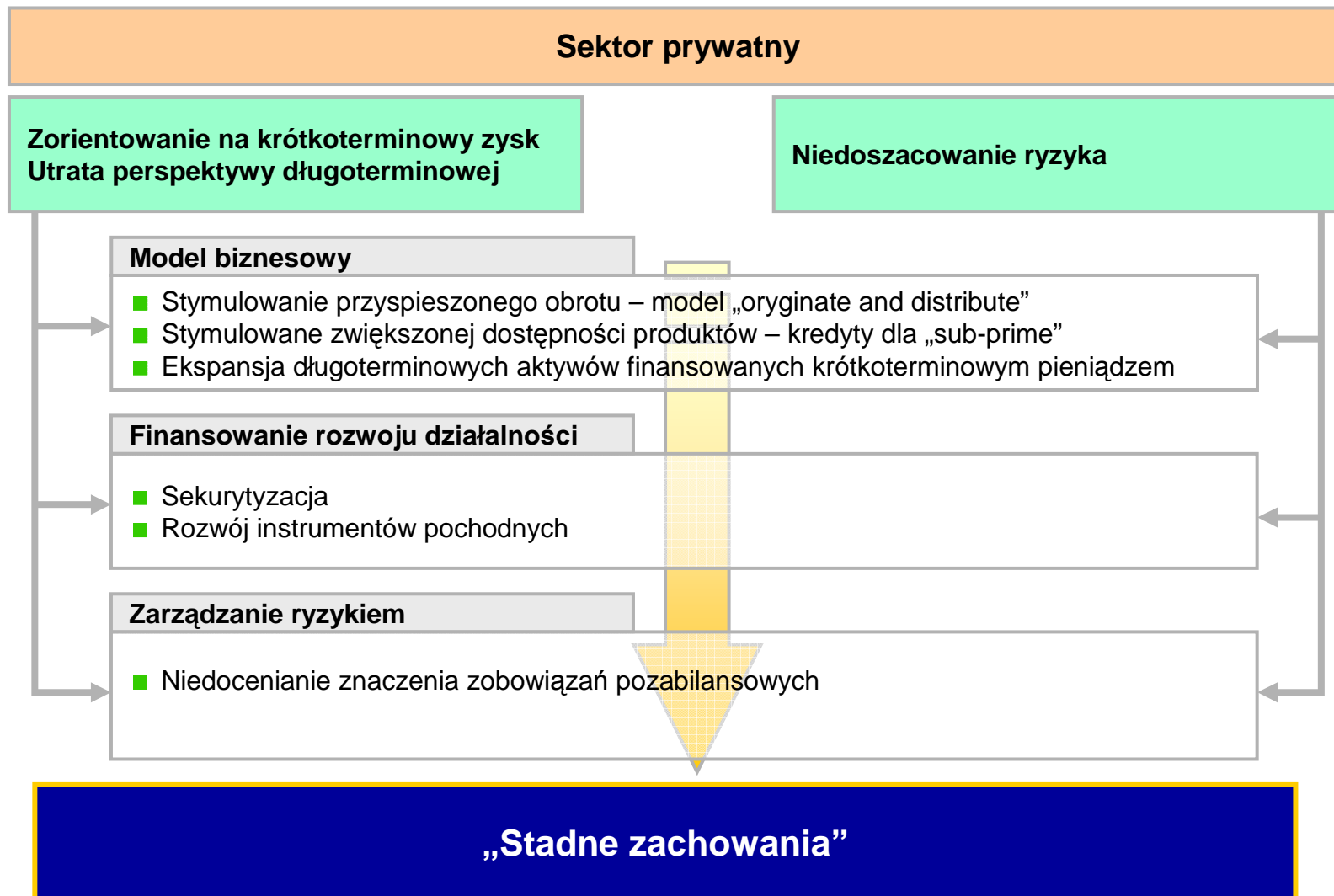

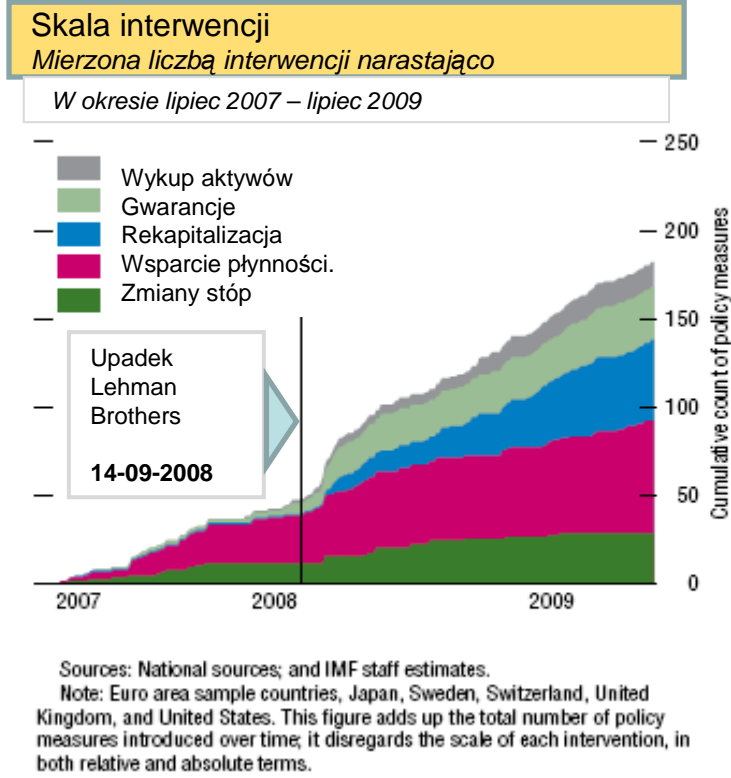
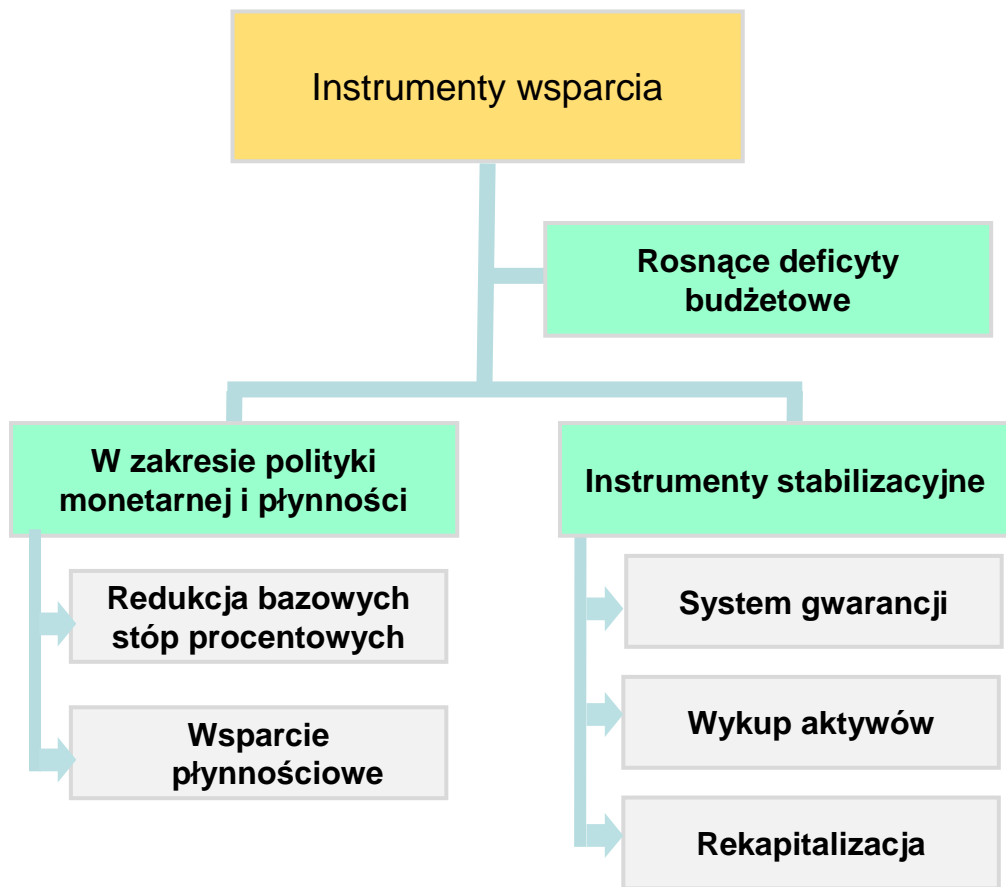
Kryzys finansowy 2008 r

Przyczyny i zastosowane narzędzia antykryzysowe

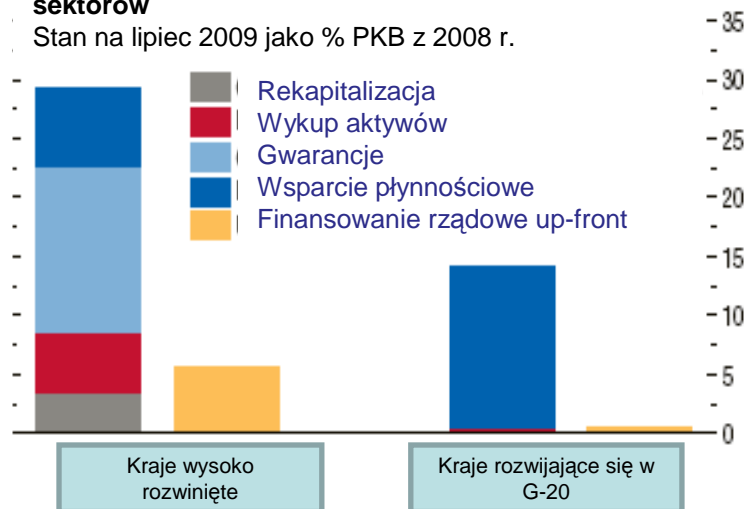

**Do upadku Lehman Brothers działania antykryzysowe prowadziły jedynie banki centralne
 Na działania antykryzysowe wydatkowano wysokie kwoty ze źródeł publicznych**

Wsparcie dla sektora finansowego oraz innych sektorów

Stan na lipiec 2009 jako % PKB z 2008 r.

Sources: Horton, Kumar, and Mauro (2009), Table 4; and IMF staff calculations.

Realizacja interwencji antykrzysowych wymaga znaczących środków finansowych:

- w krajach wysoko rozwiniętych wsparcie antykrzysowe pochłonęło ok. 30% PKB
- w gwarancje, rekapitalizację i wykup aktywów w strefie Euro zaangażowano blisko 20% PKB.

Skala działań interwencyjnych

Kraj	Gwarancje	Rekapitalizacja	Wykup aktywów	Razem
jako % Dochodu Narodowego				
Euro area ²	15.79	1.82	1.08	18.7
Japan	–	0.02	0.00	0.0
Sweden	44.65	1.95	0.00	46.6
Switzerland	–	1.06	7.86	8.9
United Kingdom	10.94	2.19	38.89	52.0
United States	2.18	3.19	3.62	9.0

Source: IMF staff estimates.

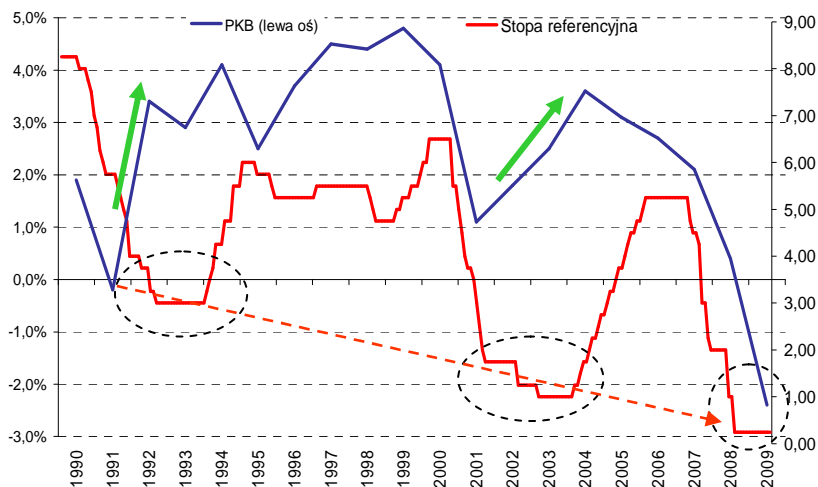
Country	Liczba interwencji		
	Pre-Lehman	Global Crisis 1	Global Crisis 2
Euro area	13	19	17
Japan	0	4	3
Sweden	1	11	10
Switzerland	1	5	2
United Kingdom	7	6	5
United States	18	18	13
Total	40	63	50

Sources: National sources; and IMF staff estimates.

Skuteczność narzędzi antykryzysowych

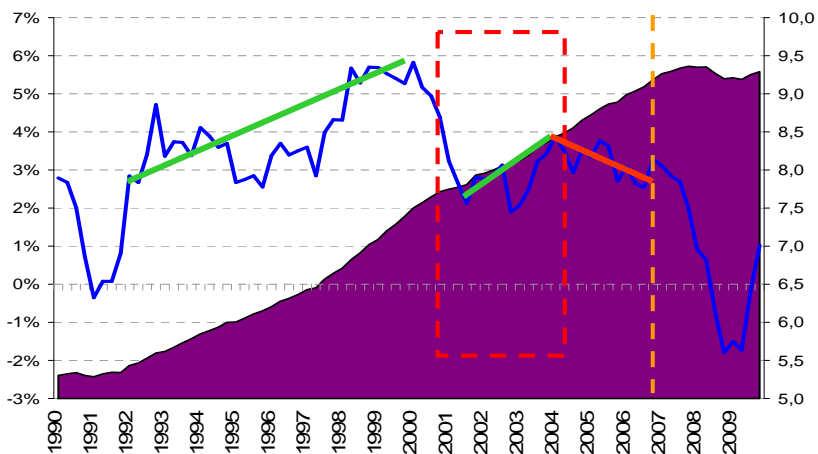
Polityka pieniężna

Zmiana PKB i stopa referencyjna (%)

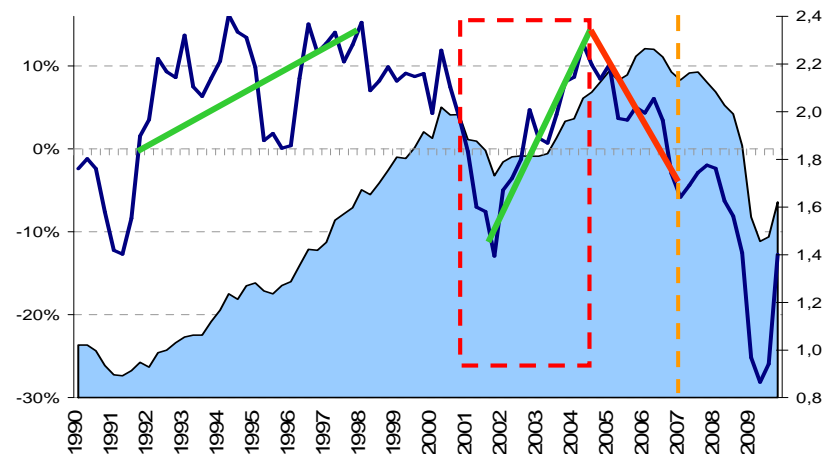

- ♦ Niskie stopy procentowe były ustalane:
 - na coraz dłuższe okresy,
 - na coraz niższym poziomie
- ♦ Pobudzanie konsumpcji i inwestycji w coraz krótszym okresie

Konsumpcja (bln USD)

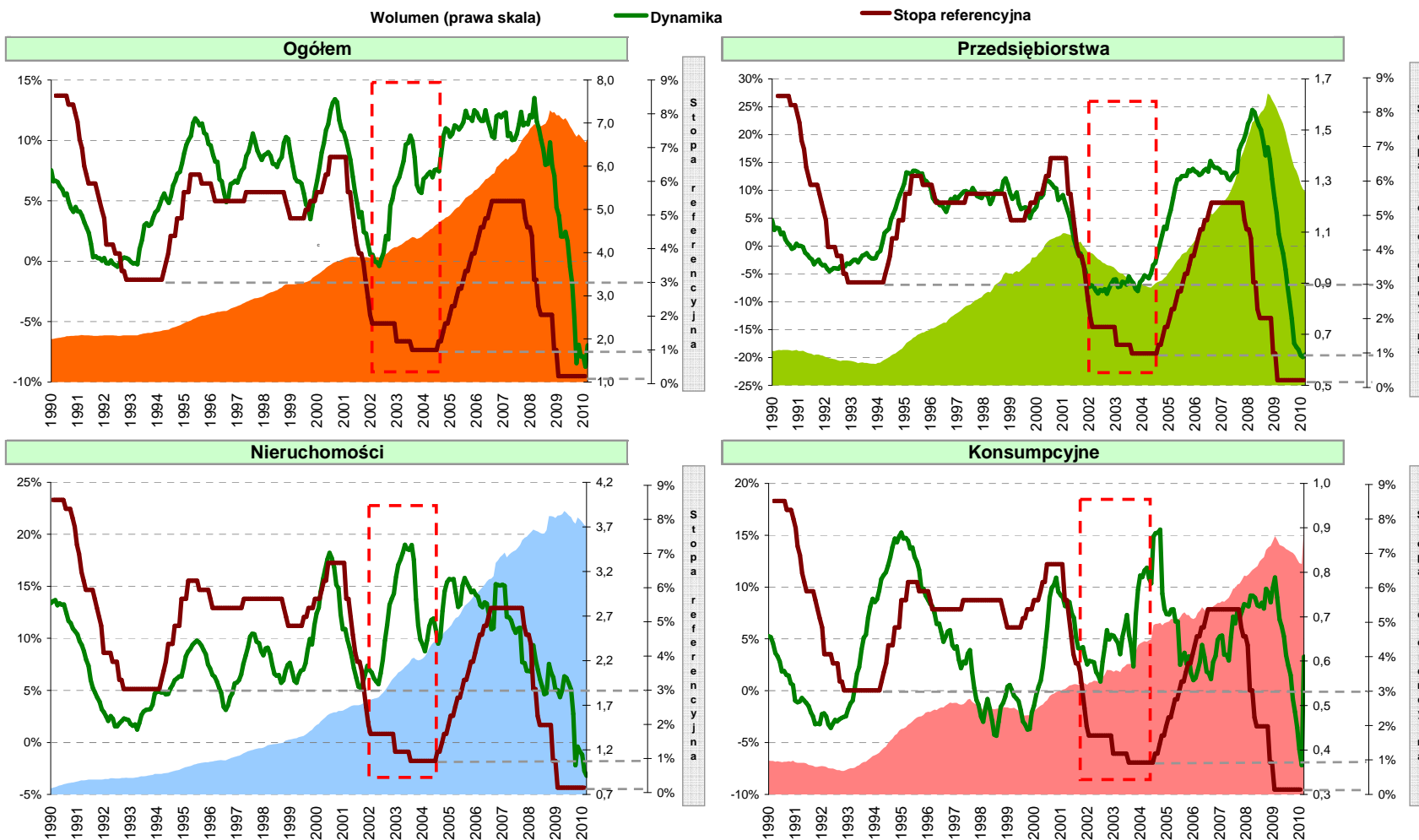

Inwestycje (bln USD)

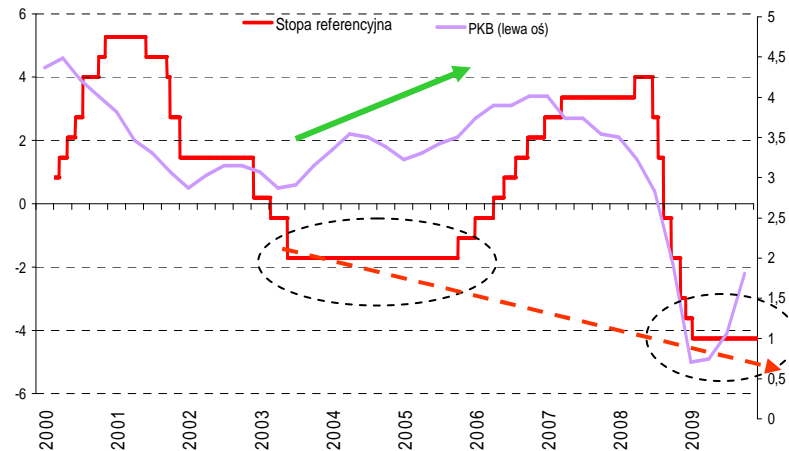
Źródło: BEA, Reuters.

Kredyty - wolumen (bln USD) i dynamika (%)

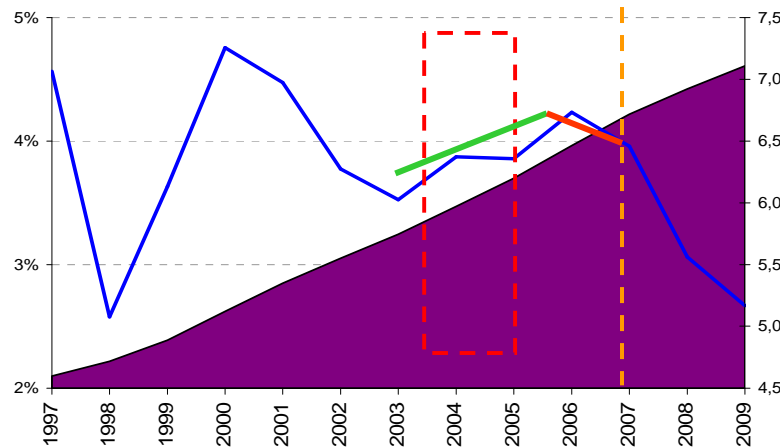
Źródło: FED.

Zmiana PKB i stopa referencyjna (%)

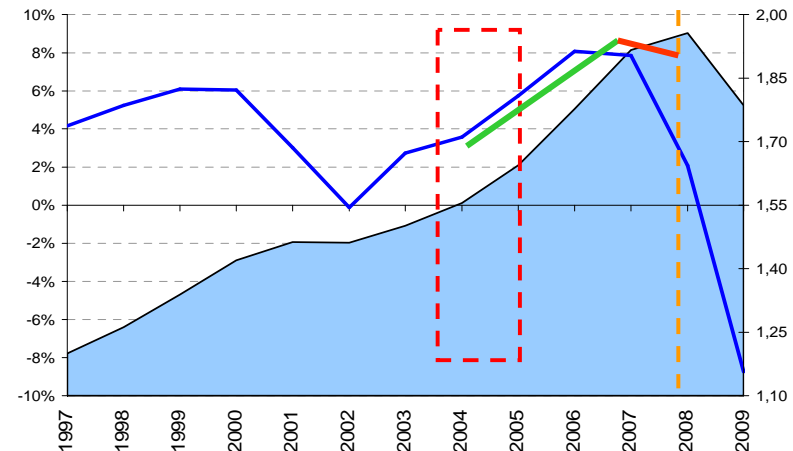

- ♦ Stosowano politykę obniżania stóp procentowych w celu pobudzenia gospodarki – kolejne obniżki ustalane były na coraz niższym poziomie.
- ♦ Efekty stymulacji konsumpcji i inwestycji były krótkotrwałe.

Konsumpcja (bln EUR)

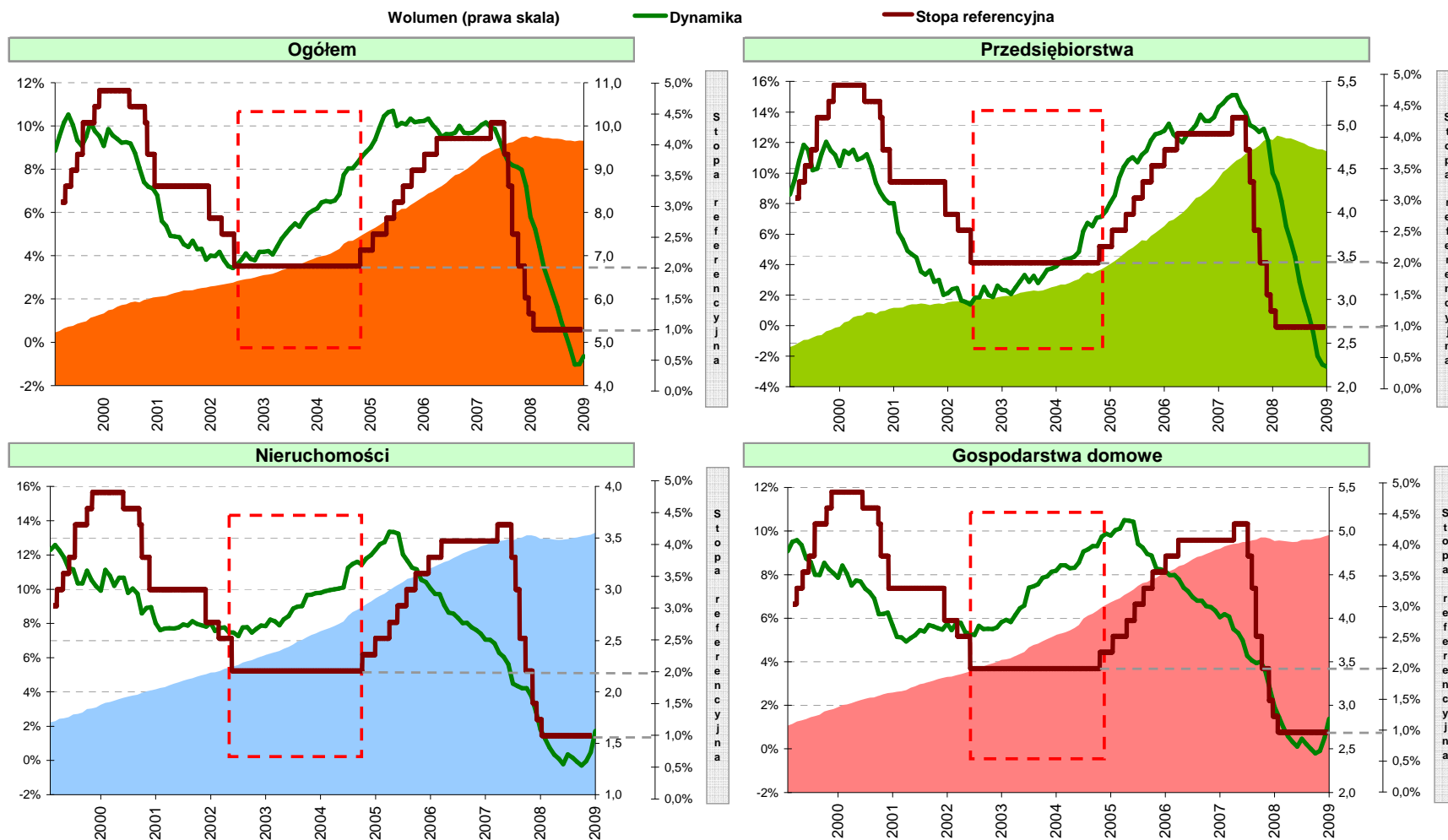

Inwestycje (bln EUR)

Źródło: Eurostat, Reuters.

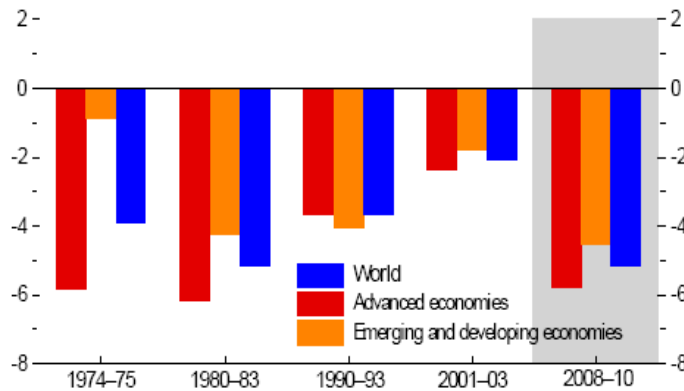
Kredyty - wolumen (bln EUR) i dynamika (%)

Źródło: ECB.

Skuteczność narzędzi antykryzysowych

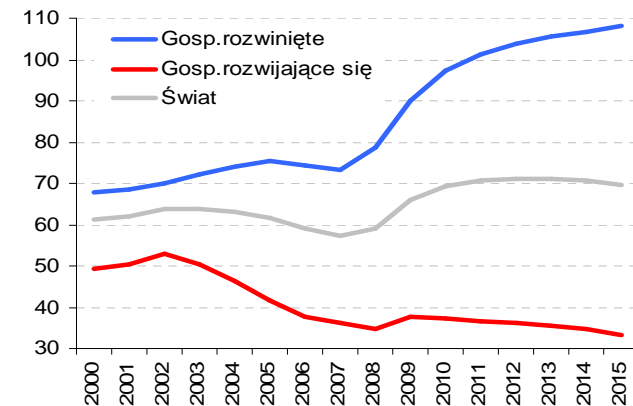
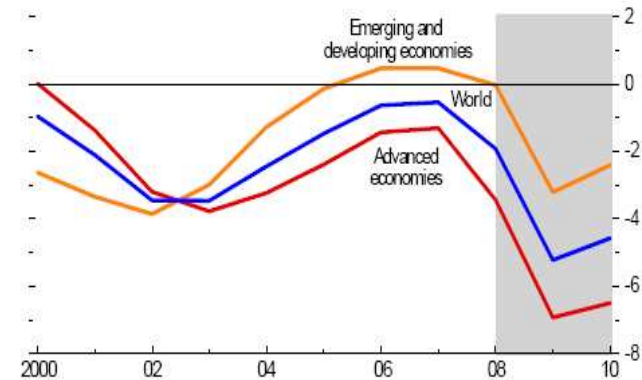
Polityka fiskalna

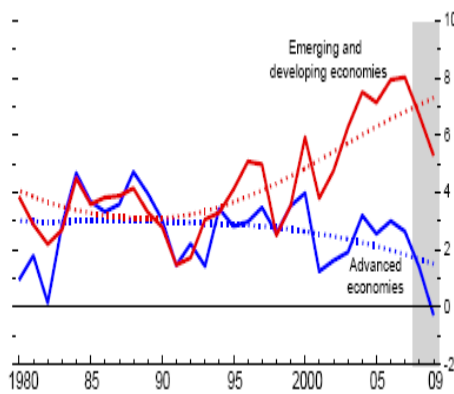
Source: IMF staff estimates.

Rosnące deficyty budżetowe

Rosnący Dług publiczny

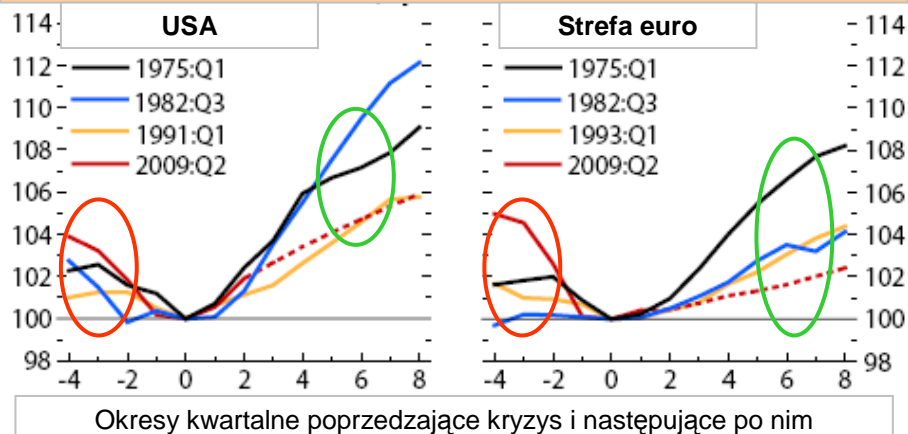

Słabnąca dynamika wzrostu gospodarek europejskiej i amerykańskiej

Deficyt budżetowy i dług publiczny narastały nawet w okresie dobrej koniunktury gospodarczej

Głębokość spadku i wzrost po kryzysie

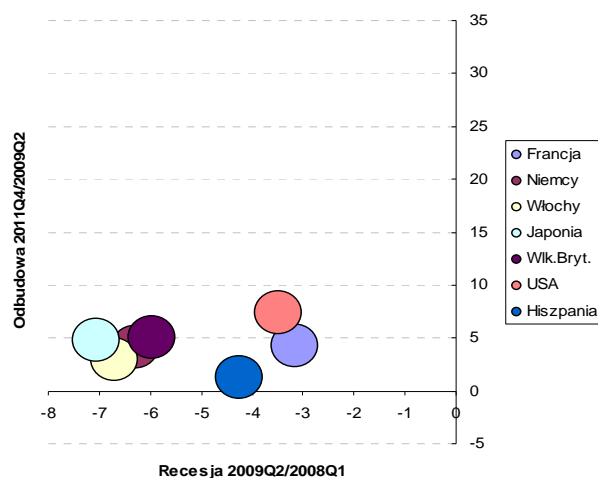

Kolejne kryzysy charakteryzują się coraz silniejszymi spadkami PKB oraz coraz mniejszymi możliwościami odbudowania poprzedniego tempa wzrostu PKB

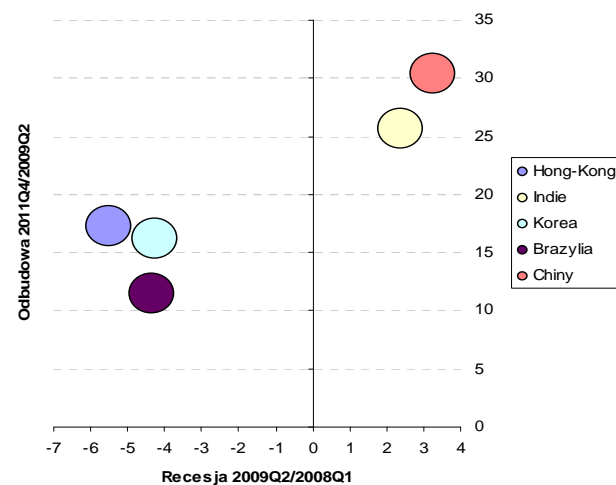
- Spadki
- Wzrosty

Poziom recesji oraz prognozy wzrostu

Kraje rozwinięte

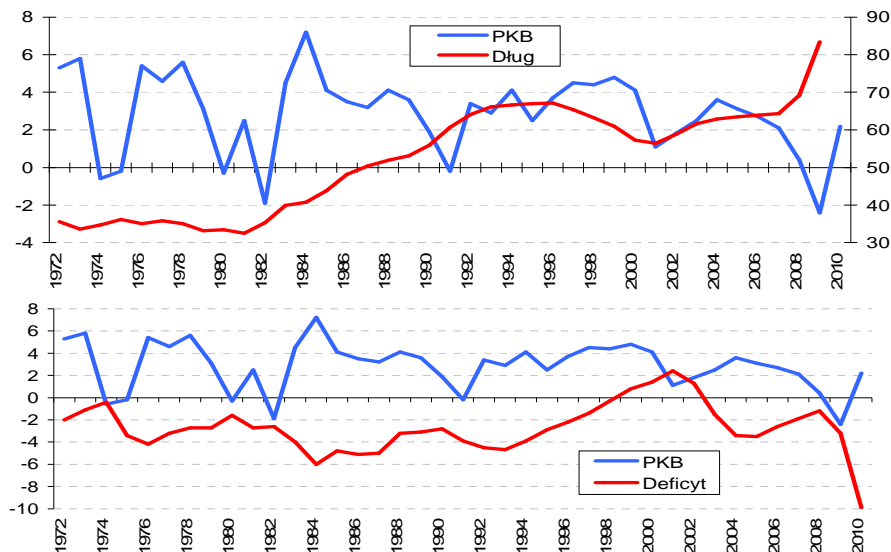

Kraje rozwijające się

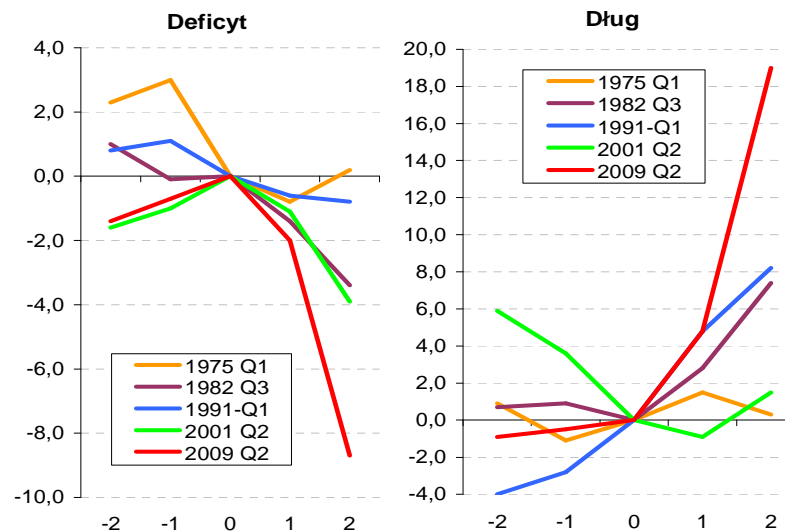

Źródło: IMF

Deficyt budżetowy i dług publiczny w zależności od PKB

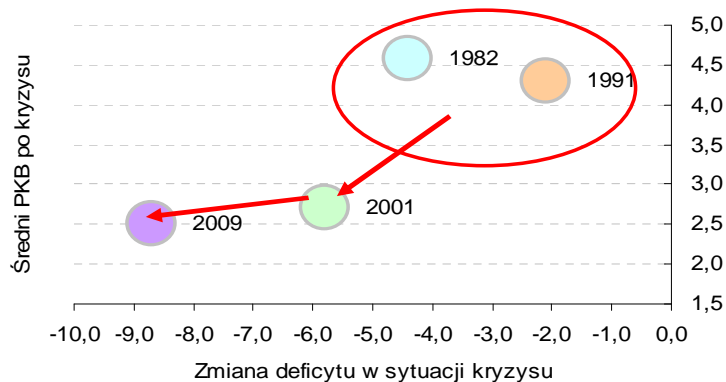

Zmiana deficytu budżetowego i długu publicznego

Okresy roczne poprzedzające kryzys i następujące po nim

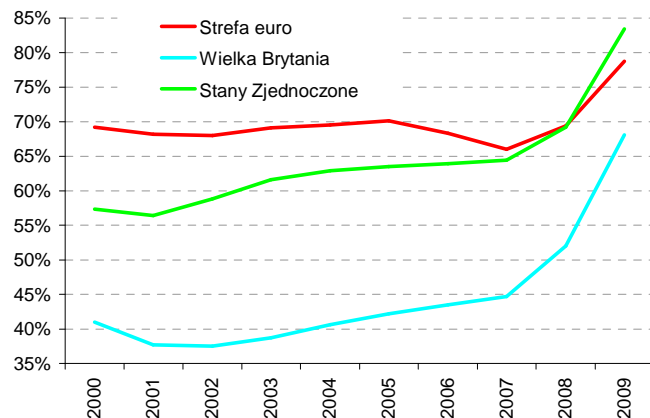
Koszt publiczny vs.przyszły wzrost PKB

Zaznacza się skłonność do coraz aktywniejszego stosowania polityki fiskalnej do stymulowania wzrostu gospodarczego

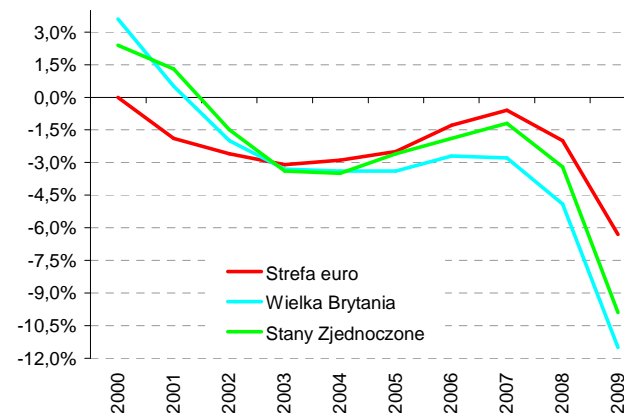
Skuteczność działań fiskalnych jest coraz bardziej ograniczona

Dług publiczny (% PKB)

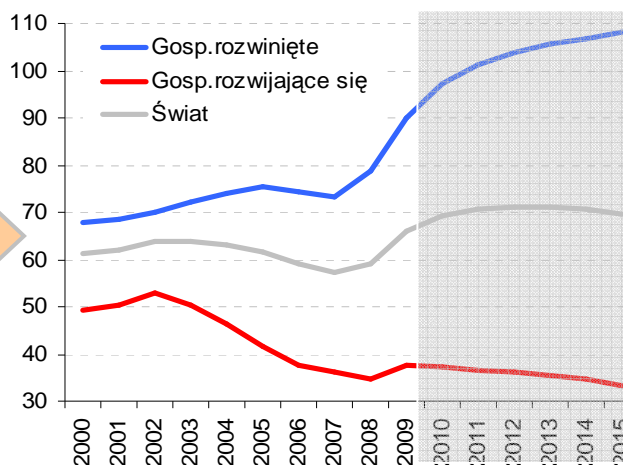
Źródło:
Eurostat, BEA.

Deficyt/nadwyżka budżetowa (% PKB)

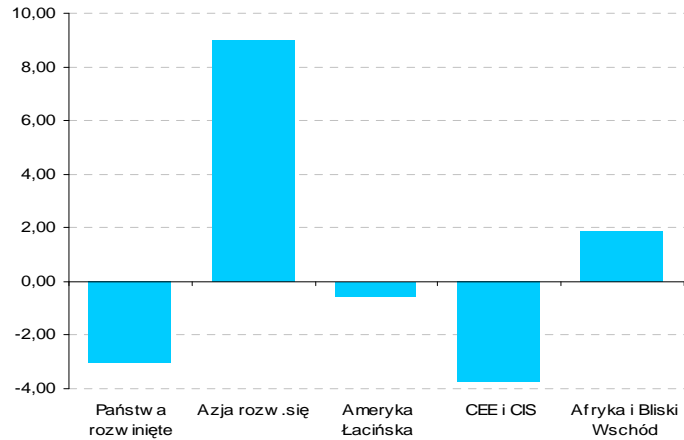

Coraz większe deficyty budżetowe powodują narastanie długów publicznych do poziomów zagrażających wypłacalności poszczególnych państw

**Prognozy
długów publicznych**

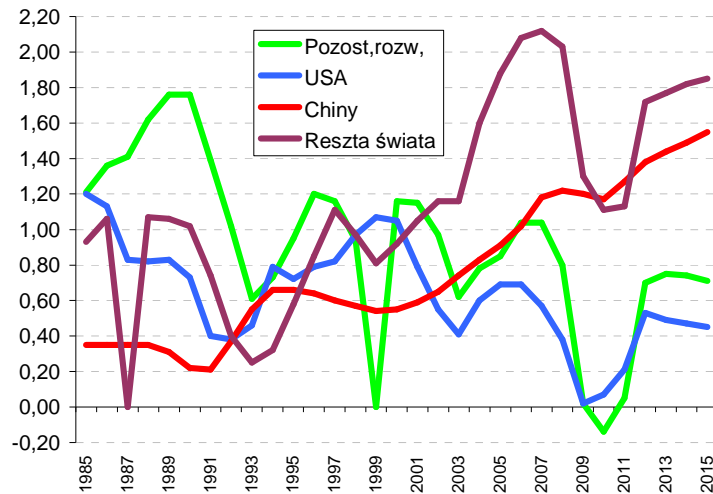
Zmiany PKB w okresie kryzysu

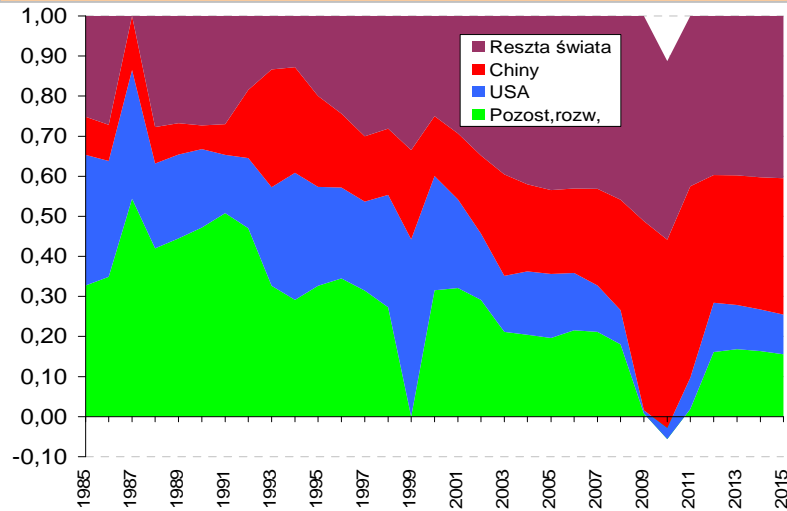
Potrzeba nowych i efektywnych działań antykryzysowych wynika ze zmiany układu sił na rynku światowym

Pozycja gospodarek europejskiej i amerykańskiej będzie ulegała ograniczeniu

Partycypacja w tworzeniu światowego PKB (w p.p.)

Udział w tworzeniu światowego PKB

Skutki kryzysu finansowego

Potrzeba nowych regulacji

Światowy kryzys finansowy 2007 – 2010 (warianty działań)

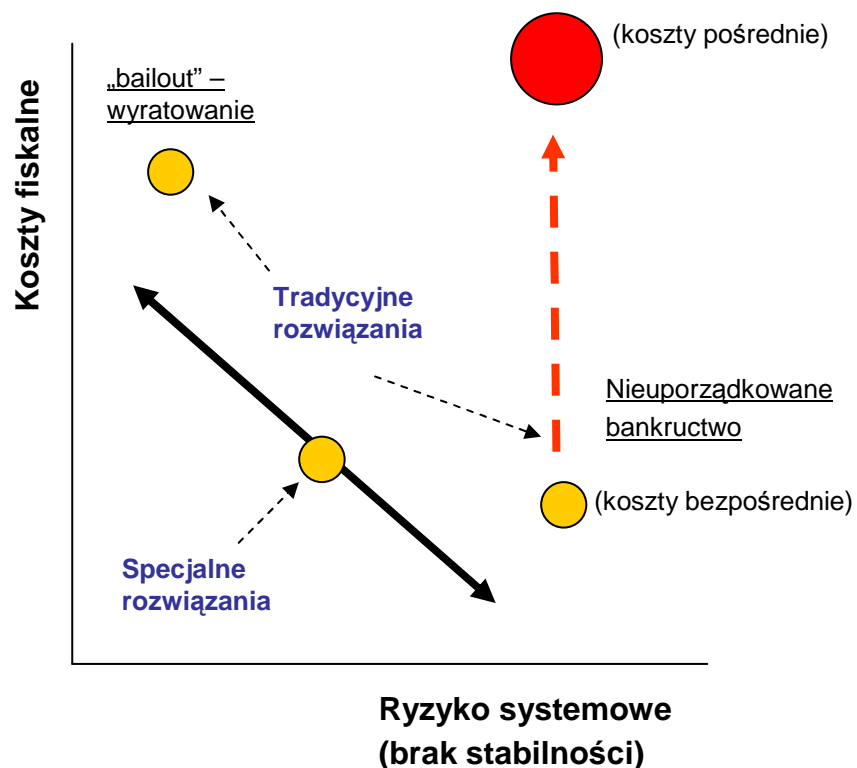
nie działały:

- potrzeba szybkich działań
- były nieadekwatne do sytuacji

	Rozwiązania w ramach sektora prywatnego	Nacjonalizacja	Niekontrolowane bankructwo
Zakres użycia	Bardzo ograniczony	Powszechnie używana opcja	Bardzo ograniczony
Uwarunkowania	Sektor prywatny nie był w stanie dokonać zakupów lub unikał ryzyka związanego z zakupem	Wobec nieskuteczności działań sektora prywatnego oraz obaw związanych z niekontrolowanym bankructwem opcja ta stała się podstawowym instrumentem	Panika rynkowa po upadku Lehman Brothers stała się silną przyczyną unikania tej opcji
Przykłady	Jedynie istotne przejęcia to: - zakup Bear Sterns przez JP Morgan - zakup Merrill Lynch przez Bank of America Negatywnym przykładem był nieudany zakup ABN Amro przez RBS, Santander i Fortis	Przykłady: TARP, AIG, CitiGroup, RBS, Lloyds TSB, Northern Rock, Fortis, Dexia, KBC, AIB, Commerzbank, Hypo Real Estate	Opcja akceptowana jedynie w przypadku małych banków. Po upadku Lehman Brothers rozwiązanie niestosowane – wzrost obaw niekontrolowanego wzrostu ryzyka systemowego

Koszty fiskalne i skutki systemowe uregulowań likwidacyjnych (resolution regimes)*

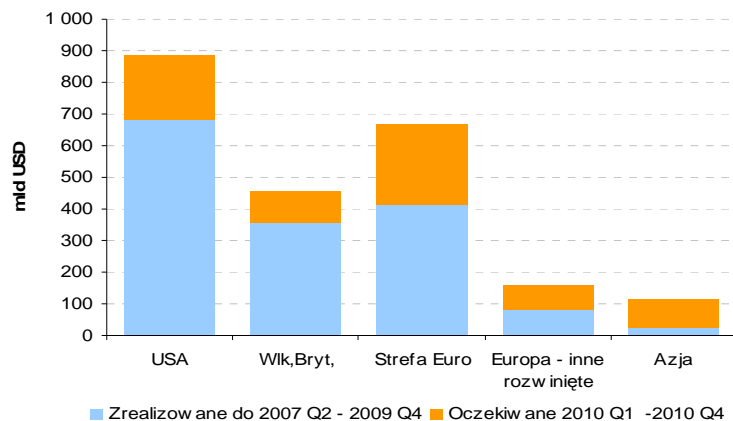
*na podstawie Čihák & Nier (2009)

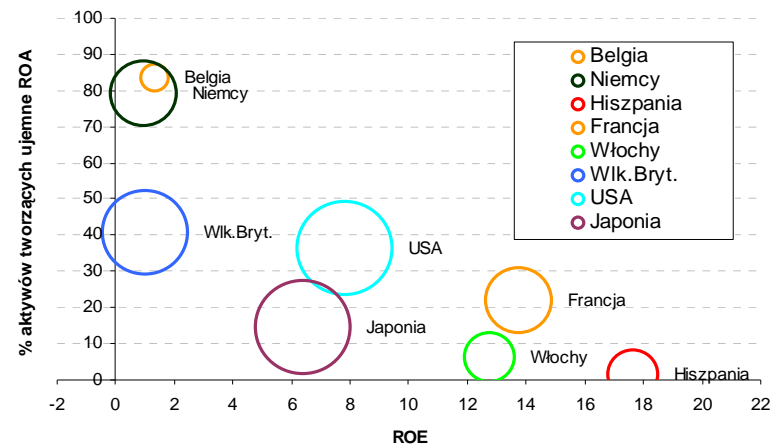
Specjalne rozwiązania prawne

1. Zmniejszenie ryzyka systemowego potencjalnej upadłości
2. Przekazanie kontroli władzom regulacyjnym
3. Zmniejszenie obciążenia podatników
4. Obciążenie kosztami dotychczasowych akcjonariuszy
5. Zmniejszenie „moral hazard” i zwiększenie dyscypliny rynkowej

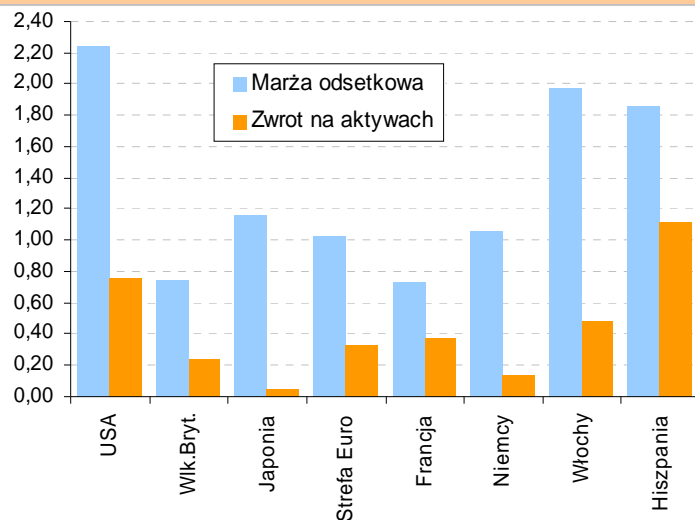
Straty sektora bankowego

Mapa zagrożeń

Rentowność banków

Zagrożenia sektora bankowego:

- 1) Niska rentowność
- 2) Możliwość realizacji dalszych strat w 2010 r.

Uregulowanie rynku instrumentów pochodnych	<ul style="list-style-type: none">▶ Rozliczanie transakcji poprzez izby rozliczeniowe▶ Zawieranie kontraktów za pośrednictwem giełd elektronicznych▶ Obowiązkowe księgowanie i raportowanie dokonanych transakcji	Zwiększenie przejrzystości rynku instrumentów pochodnych
Ograniczenie skali działalności banków	<ul style="list-style-type: none">▶ Zakaz inwestowania na własny rachunek oraz finansowania „hedge funds” i „private-equity” - dotyczy banków detalicznych.▶ Wyższe wymogi kapitałowe, na wypadek nagłych strat, dla podmiotów najbardziej istotnych dla rynku finansowego	Ograniczenie konsolidacji sektora finansowego Ograniczenie ryzykownych działań inwestycyjnych banków detalicznych
Minimalizowanie szkód powstałych w wyniku upadłości	<ul style="list-style-type: none">▶ Opodatkowanie sektora bankowego i utworzenie funduszu przeznaczonego na finansowanie procesów upadłościowych banków▶ Utworzenie instytucji prowadzącej likwidację dużego banku i instytucji finansowej	Przeniesienie ciężaru strat z tytułu upadłości bezpośrednio na całą branżę finansową
Ochrona interesów klientów instytucji finansowych	<ul style="list-style-type: none">▶ Utworzenie Agencji Ochrony Finansowej Konsumentów (w ramach FED) uprawnionej do wydawania pozwoleń na wprowadzenie na rynek nowych produktów bankowych	Przejrzystość i bezpieczeństwo usług finansowych
Koordinacja działań organów nadzoru	<ul style="list-style-type: none">▶ Utworzenie Rady Ryzyka Systemowego - identyfikacja zagrożeń funkcjonowania systemu finansowego i zapewnienia współpracy pomiędzy instytucjami nadzoru▶ FED - nadzór nad bankami istotnymi dla stabilności systemu finans.▶ FDIC - nadzór nad małymi bankami, FED pozostaje odpowiedzialny za kontrolę dużych instytucji finansowych.	Usprawnienie nadzoru nad systemem finansowym

Reforma umowy kapitałowej Basel II

podwyższenie wymogów kapitałowych,
uwzględnienie cykli koniunkturalnych

- poprawienie jakości i przejrzystości bazy kapitałowej,
- zwiększenie wymogów w zakresie rezerw na ryzyko,
- wprowadzenie nowej miary wskaźnika lewarowania (leverage ratio),
- promowanie tworzenia zabezpieczeń kapitałowych w okresach dobrej koniunktury,
- wprowadzenie światowego standardu minimalnego poziomu płynności

Rekomendacje dotyczące procesu naprawczego i likwidacji instytucji transgranicznej

- przygotowanie zestawu niezbędnych narzędzi,
- stworzenie ram koordynacyjnych dla procesu naprawczego i likwidacji podmiotów wchodzących w skład grup finansowych,
- stworzenie procedur dla koordynacji działań między poszczególnymi krajami,
- stworzenie planów awaryjnych dla systemowo ważnych instytucji działających transgranicznie,
- opracowanie i stosowanie metod ograniczających ryzyko systemowe na rynku finansowym,
- opracowanie zasad określających zakończenie procesu wsparcia środkami publicznymi instytucji finansowych zagrożonych upadłością

... we współpracy z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Gwarantów Depozytów (IADI)

Zasady Efektywnego Gwarantowania Depozytów i metodologia ich stosowania

zalecenia dotyczące funkcjonowania krajowych systemów gwarantowania depozytów

- szerokie uprawnienia dla systemów gwarantowania depozytów,
- dobra współpraca z pozostałymi instytucjami wchodzącymi w skład sieci bezpieczeństwa finansowego,
- wymiana informacji z zagranicznymi systemami gwarancyjnymi w odniesieniu do instytucji działających transgranicznie,
- obowiązek uczestnictwa w systemie gwarancyjnym dla wszystkich instytucji przyjmujących depozyty,
- zapewnienie odpowiednich funduszy do dyspozycji systemów gwarantowania depozytów,
- zapewnienie odpowiedniej informacji o systemie gwarantowania depozytów klientom banków,
- w przypadku upadłości, zapewnienie szybkiego dostępu do środków gwarantowanych klientom banków,
- utworzenie efektywnego systemu likwidacji banków,
- wprowadzenie w życie przepisów określających ochronę prawną pracowników instytucji gwarancyjnych

1**Stworzenie ram regulacyjnych nad rynkiem finansowym w ramach Unii Europejskiej**Utworzenie:

- Europejskiej Rady Ryzyka Systemowego,
- Europejskiego Nadzoru Bankowego,
- europejskich organów nadzoru nad systemami emerytalnymi i papierami wartościowymi.

2**Propozycje zmian Dyrektywy dot. Wymogów Kapitałowych**

- nowe standardy płynności,
- nowa definicja kapitału,
- opis działań antycyklicznych,
- stworzenie zasad podejścia ostrożnościowego do systemowo ważnych instytucji i rynków,
- zdefiniowanie obszarów działalności bankowej wymagających określenia bardziej szczegółowych wymogów ostrożnościowych

3**Zmiany w Dyrektywie o Systemach Gwarantowania Depozytów**

- podwyższenie limitu gwarancji do 100 tys. EUR oraz rezygnacja z kwoty udziału własnego,
- przyspieszenie wypłaty środków gwarantowanych do 20 dni roboczych,
- zapewnienie finansowania systemu na zasadzie ex ante,
- ujednoczenie procedur wypłaty sum gwarantowanych,
- wzmocnienie współpracy między systemami gwarancyjnymi w postępowaniach transgranicznych.
- wprowadzenie w życie przepisów określających ochronę prawną pracowników instytucji gwarancyjnych

Financial Stability Board

- **Współpraca Transgraniczna w Zarządzaniu Kryzysowym**
określenie współpracy, wymiany informacji, tworzenia wspólnych narzędzi dla zarządzania kryzysem oraz zbierania od banków niezbędnych informacji
- **„Procedury likwidacyjne”**
zobowiązanie instytucji finansowych działających transgranicznie do opracowania procedur postępowania w przypadku wystąpienia niewypłacalności
- **Zasady Dobrego Wynagradzania**
ograniczenie bonusów na stanowiskach kierowniczych
- **Reforma umowy kapitałowej Basel II**
podwyższenie wymogów kapitałowych z uwzględnieniem cykli koniunkturalnych.
- **Respektowanie wymogów**
wprowadzenie rozwiązań ograniczających nieprzestrzeganie wymogów kapitałowych i płynnościowych. Wprowadzenie wskaźników określających złożoność grup kapitałowych, tworzenie planów awaryjnych dla działalności transgranicznej.
- **Wzmocnienie standardów rachunkowości**
zasady księgowania instrumentów finansowych (faktycznej wartości), standardy tworzenia rezerw i wartości pozabilansowych, wykorzystanie zmian wprowadzonych po kryzysie do standardów amerykańskich
- **Instrumenty sekurytyzacyjne**
opracowanie zasad w zakresie tworzenia regulacji, szacowania ryzyka i zasad księgowania.
- **System przeglądu ram regulacyjnych i norm ostrożnościowych**
określenie zasad weryfikacji regulacji dla państw G-20 w ujęciu pojedynczych krajów oraz sektorów.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy

- podatek od instytucji generujących ryzyko systemowe
- podatek od różnych transakcji finansowych realizowanych przez banki
- dobre praktyki zarządzania ryzykiem generowanym przez pozagiełdowy rynek instrumentami pochodnymi
- narzędzia w zakresie postępowania naprawczego i likwidacji instytucji bankowych.
- metodologia oceny zasad efektywnego gwarantowania depozytów.

Czy proponowane lekarstwo oparte jest na poprawnej identyfikacji źródeł choroby

Rozwiązania mają selektywny charakter - skierowane są przede wszystkim do sektora bankowego

Nie odnoszą się do polityki makro, skuteczności nadzorów oraz nie rozwiązują problemu globalnych nierównowag

Niesprawdzona jest ich skuteczność w przeciwdziałaniu kryzysom

Brak oceny tych rozwiązań na podstawie kryterium ekonomicznej efektywności

Mają ograniczony zasięg terytorialny – mogą zniekształcać konkurencję sektora finansowego w ujęciu globalnym

